

13.04.2025
12.00

Viviane Hagner

Niedziela, 13 kwietnia, 12.00 | Sunday, 13 April, noon

Zamek Królewski – Sala Wielka | The Royal Castle – Assembly Hall
Plac Zamkowy 4

*Koncert pod Honorowym Patronatem Ambasadora Republiki Federalnej Niemiec,
Pana Viktora Elblinga*
*Concert under the Honorary Patronage of the Ambassador of the Federal Republic
of Germany, Mr Viktor Elbling*

Mieczysław Weinberg (1919–1996)

Trio smyczkowe op. 48

String Trio, Op. 48

1. Allegro con moto – Moderato – Allegretto con moto
2. Andante
3. Moderato assai

Arnold Schönberg (1874–1951)

Verklärte Nacht (Rozświetlona noc) op. 4

Transfigured Night, Op. 4

Przerwa | Intermission

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

Oktet smyczkowy Es-dur op. 20

String Octet in E flat major, Op. 20

1. Allegro moderato ma con fuoco
2. Andante
3. Scherzo. Allegro leggierissimo
4. Presto

Viviane Hagner – skrzypce | violin

Fanny Fheodoroff – skrzypce | violin

Juliette Beauchamp – skrzypce | violin

Bilal Alnemr – skrzypce | violin

Miguel Erlich – altówka | viola

Kinga Wojdalska – altówka | viola

Alexey Stadler – wiolonczela | cello

Zuzanna Sosnowska – wiolonczela | cello

Ambasada
Republiki Federalnej Niemiec
Warszawa

Viviane Hagner

Urodzona w Monachium skrzypaczka Viviane Hagner ceniona jest za wnikliwe i pełne pasji interpretacje muzyczne. Zadebiutowała na międzynarodowej scenie w wieku 12 lat, by wkrótce potem wystąpić z Filharmonikami Izraelskimi i Berlińskimi pod batutą Zubina Mehty.

Koncertowała z czołowymi orkiestrami świata, takimi jak Berliner Philharmoniker, Boston Symphony Orchestra czy New York Philharmonic, współpracując z wybitnymi dyrygentami, w tym Vladimirem Ashkenazym, Danielem Barenboimem i Esa-Pekką Salonenem. Wśród najważniejszych zobowiązań artystki na ten sezon znalazły się: rezydencja artystyczna w Filharmonii Poznańskiej, wykonanie *Koncertu skrzypcowego* Korngolda z Deutsche Radio Philharmonie oraz prawykonanie niedawno odkrytej sonaty Ariberta Reimanna.

Jako orędowniczka muzyki współczesnej i niesłusznie zapomnianych dzieł, Viviane Hagner dokonała prawykonania *Koncertu skrzypcowego* Unsuka China, regularnie występuje także z repertuarem Sofii Gubaiduliny, Karla Amadeusa Hartmanna i Witolda Lutosławskiego. Z kolei jako zapalona kameralistka gościła w Wigmore Hall, Concertgebouw w Amsterdamie oraz na najważniejszych międzynarodowych festiwalach.

Viviane Hagner jest współzałożycielką i dyrektorką artystyczną festiwalu Krzyżowa–Music, który w 2024 roku miał swoją dziesiątą edycję. Za wkład w rozwój międzynarodowej wymiany kulturalnej została uhonorowana Orderem Zasługi Republiki Federalnej Niemiec, jest ponadto laureatką odznaczenia „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Od 2013 roku jest profesorką skrzypiec w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst w Mannheim, a na co dzień mieszka w Berlinie.

Munich-born violinist Viviane Hagner is celebrated for her insightful musicality and passionate artistry. She made her international debut at 12 and soon after performed with the Israel-Berlin Philharmonics under Zubin Mehta.

She has appeared with leading orchestras, including the Berlin Philharmonic, Boston Symphony, and New York Philharmonic, working with conductors such as Vladimir Ashkenazy, Daniel Barenboim, and Esa-Pekka Salonen. In the current season, she is artist-in-residence with the Poznań Philharmonic, performs Korngold's Violin Concerto with the Deutsche Radio Philharmonie, and premieres a newly discovered sonata by Aribert Reimann.

A champion of contemporary and overlooked music, she has premiered Unsuk Chin's Violin Concerto and frequently performs works by Sofia Gubaidulina, Karl Amadeus Hartmann, and Witold Lutosławski. She is also an avid chamber musician, appearing at Wigmore Hall, the Amsterdam Concertgebouw, and major international festivals. Hagner is the co-founder and Artistic Director of Krzyżowa–Music, celebrating its tenth edition in 2024. She recently received the Order of Merit of Germany for her contributions to cultural exchange as well as the Decoration for Merit to Polish Culture. Based in Berlin, she has been a Professor at the Mannheim Conservatory since 2013.

Fanny Fheodoroff

Austriacka skrzypaczka Fanny Fheodoroff występowała jako solistka i kameralistka na prestiżowych scenach, takich jak Filharmonia Berlińska, Laeiszhalle w Hamburgu, Beethoven-Haus w Bonn, Wigmore Hall oraz Barbican Hall w Londynie. W 2022 roku dołączyła do francuskiego tria fortepianowego Sōra. Ich dwupłytowy album z triami fortepianowymi Johannesa Brahmsa, wydany w 2024 roku przez wytwórnię La Dolce Volta, spotkał się z jednogłośnym zachwytem ze strony międzynarodowej prasy, w tym takich czasopism muzycznych jak „Classica”, „Gramophone”, „BBC Music Magazine” i „France Musique”. Nagranie uhonorowano ponadto wyróżnieniami CHOC de Classica, Trophée Radio Classique oraz nominacją do Preis der deutschen Schallplattenkritik.

Fanny Fheodoroff jest wieloletnią stypendystką Studienstiftung des deutschen Volkes oraz laureatką 27. Konkursu Instrumentalnego Deutsche Stiftung Musikleben, a także konkursów skrzypcowych im. Elise Meyer i Andrei Postacchiniego.

Artystka ukończyła Juilliard School, gdzie zdobyła tytuł magistra pod kierunkiem Li Lina. Kształciła się również u Tanji Becker-Bender w Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu, Davida Takeno w Guildhall School of Music w Londynie, Dory Schwarzberg na Uniwersytecie Muzyki i Sztuk Teatralnych w Wiedniu oraz u swojej wieloletniej mentorki Danji Lukan.

Austrian violinist Fanny Fheodoroff has appeared as a soloist and chamber musician at venues including Berlin's Philharmonie, Hamburg's Laeiszhalle, Bonn's Beethoven-Haus, and London's Wigmore Hall and Barbican Hall.

In 2022, she joined the French piano trio Sōra. Their double album featuring the piano trios of Johannes Brahms was released in 2024 on the La Dolce Volta label and earned them, among other distinctions, a CHOC de Classica, a Trophée Radio Classique, and a nomination for the Preis der deutschen Schallplattenkritik, and unanimous praise from the international press, including *Classica*, *Gramophone*, *BBC Music Magazine*, and *France Musique*.

A longstanding scholarship holder of the Studienstiftung des deutschen Volkes, Fheodoroff is a winner of the 27th Deutsche Stiftung Musikleben Instrumental Competition, and of Elise-Meyer and Andrea Postacchini violin competitions.

A graduate of the Juilliard School, she completed her master's degree under the guidance of Li Lin. Her previous teachers included Tanja Becker-Bender at the HfMT Hamburg, David Takeno at the Guildhall School London, Dora Schwarzberg at the University of Music and Performing Arts in Vienna, and her long-time mentor, Danja Lukan.

fannyfheodoroff.com

Juliette Beauchamp

Francusko-polska skrzypaczka Juliette Beauchamp występowała jako kameralistka na licznych festiwalach, m.in. Krzyżowa-Music, Grachtenfestival Amsterdam, Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, Heidelberger Frühling, Gotland Chamber Music Festival, Musique de Chambre à Giverny oraz Festival d'Entrecasteaux.

Urodzona w 1998 roku w Lyonie, studiowała w Hochschule für Musik Hanns Eisler pod kierunkiem Stephana Picarda, czerpiąc również inspirację artystyczną od takich muzyków jak Tabea Zimmermann, Amandine Beyer i Bernhard Forck. Jako skrzypaczka barokowa, Juliette Beauchamp występuje w duecie z gambistką Salomé Gasselin oraz koncertuje regularnie z Akademie für Alte Musik, współpracując z Isabelle Faust, Antoine'em Tamestitem, René Jacobsem, a także z François Lazarevitchem i zespołem Les Musiciens de Saint-Julien.

Jako artystka o wszechstronnych zainteresowaniach, Juliette Beauchamp jest współzałożycielką zespołu Babayki, w którym pełni rolę wokalistki, aranżerki i performerki. Zespół występował na scenach Paryża (Théâtre de la Colline, France Musique), Berlina (KAHO Theater), Rzymu (Errichetta Festival), Erywania (Savage Art Festival) oraz Korsyki (Camerata Figarella).

French-Polish violinist Juliette Beauchamp has performed as a chamber musician at numerous festivals, notably the Krzyżowa-Music Festival, the Grachtenfestival Amsterdam, Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, Heidelberger Frühling, the Gotland Chamber Music Festival, Musique de Chambre à Giverny, and the Festival d'Entrecasteaux.

Born in 1998 in Lyon, she studied at the Hochschule für Musik Hanns Eisler with Stephan Picard, and received significant artistic inspiration from musicians such as Tabea Zimmermann, Amandine Beyer, and Bernhard Forck.

As a baroque violinist, Juliette shares the stage with gambist Salomé Gasselin and has also performed regularly with the Akademie für Alte Musik, working with Isabelle Faust, Antoine Tamestit, René Jacobs, as well as François Lazarevitch and the ensemble Les Musiciens de Saint-Julien.

A multidisciplinary artist, Juliette Beauchamp is a founding member of the ensemble Babayki, where she appears as a singer, arranger, and performer. They have graced the stages of Paris (Théâtre de la Colline, France Musique), Berlin (KAHO Theater), Rome (Errichetta Festival), Yerevan (Savage Art Festival), and Corsica (Camerata Figarella).

Bilal Alnemr

urodził się w Damaszku w 1996 roku. Już we wczesnym dzieciństwie odkrył grę na skrzypcach, ucząc się tej sztuki samodzielnie przy pomocy płyt DVD, po tym jak otrzymał zabawkowy instrument od ojca. W 2007 roku zdobył pierwsze miejsce w Syryjskim Konkursie Skrzypcowym oraz w Konkursie Solhiego Al-Wadiego, a następnie występował w Indiach, Rosji, Katarze, Jordanii i Libanie. Po udziale w śródziemnomorskim programie kulturalnej wymiany ECUME rozpoczął naukę w klasie Sophie Baduel w Conservatoire Darius Milhaud w Aix-en-Provence, a w 2012 roku przeniósł się do Paryża, by kształcić się pod kierunkiem Suzanne Gessner w Conservatoire à Rayonnement Régional de Paris. Cztery lata później ukończył Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris (CNSMDP), gdzie studiował pod opieką Rolanda Daugareila i Oliviera Charliera. Następnie doskonalił swoje umiejętności w Akademii Barenboim-Said w Berlinie, pracując z Michaelą Martin oraz Michaeliem i Danielem Barenboimem.

Niedawno artysta zadebiutował z ORF Radio-Symphonieorchester Wien pod batutą Thomasa Zehetmaira. W lipcu 2022 roku powołał do życia Vauvenargues Festival jako wyraz wdzięczności dla prowansalskiej miejscowości, która przyjęła jego rodzinę podczas wojny w Syrii. Jest także twórcą stowarzyszenia non-profit Les Cordes de Shams, promującego wymianę kulturową poprzez muzykę.

Bilal Alnemr was born in Damascus in 1996. He discovered the violin at an early age, teaching himself to play using a DVD after receiving a toy violin from his father. In 2007, he won the Syrian National Violin Competition and the Solhi Al-Wadi Competition, and has since given concerts across India, Russia, Qatar, Jordan, and Lebanon. Following his participation in the Mediterranean cultural exchange ECUME, he joined the class of Sophie Baduel at the Conservatoire Darius Milhaud in Aix-en-Provence, and moved to Paris in 2012 to study with Suzanne Gessner at the Conservatoire à Rayonnement Régional de Paris. Four years later, he graduated from the Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris (CNSMDP), where he studied with Roland Daugareil and Olivier Charlier. He then joined the Barenboim-Said Academy in Berlin to hone his skills with Michaela Martin, and Michael and Daniel Barenboim.

Alnemr recently made his début with Vienna's ORF Radio Symphonie Orchester conducted by Thomas Zehetmair. In July 2022, he founded the Vauvenargues Festival, as a gesture of gratitude towards the Provençal village that welcomed his family during the war in Syria. He also founded Les Cordes de Shams, a non-profit association promoting cultural exchange through music.

bilalalnemr.com

Miguel Erlich

Portugalski altowiolista Miguel Erlich występował jako solista, kameralista oraz muzyk orkiestrowy w Europie, obu Amerykach oraz na Bliskim Wschodzie, goszcząc w takich salach koncertowych, jak Lincoln Center, Concertgebouw w Amsterdamie, Wigmore Hall, Royal Albert Hall, Elbphilharmonie, Philharmonie de Paris, Berliner Philharmonie, Dubai Opera i NCPA w Pekinie.

Artysta pełni funkcję altowiolisty-solisty w takich zespołach, jak m.in. Ensemble Resonanz, Portugalska Orkiestra Kameralna, czy Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej, a także regularnie występuje gościnnie z Budapeszteńską Orkiestrą Festiwalową.

Jako zapalony kameralista uczestniczył w licznych festiwalach, m.in. Krzyżowa-Music oraz IMS Open Chamber Music. Jest ponadto współzałożycielem Stravinstrio – zespołu, który zdobył pierwszą nagrodę w konkursie organizowanym przez portugalskie radio narodowe oraz inne wyróżnienia. Trio dokonało licznych prawykonań utworów skomponowanych specjalnie dla zespołu, a jego koncerty były transmitowane w radiu i telewizji.

Artysta studiował pod kierunkiem Tabeli Zimmermann w Hochschule für Musik Hanns Eisler w Berlinie oraz w Konserwatorium w Lizbonie u Anne Victorino D'Almeida i António Pereiry. Uczestniczył również w kursach mistrzowskich prowadzonych przez Lawrence'a Powera, Ettore Cause, Larsa Andersa Tomtera i innych. Obecnie mieszka w Berlinie.

Portuguese violist Miguel Erlich has recently been performing as a soloist, chamber musician, and orchestral musician in Europe, the Americas, and the Middle East, at venues such as Lincoln Center, the Concertgebouw Amsterdam, Wigmore Hall, Royal Albert Hall, Elbphilharmonie, Philharmonie de Paris, Berliner Philharmonie, Dubai Opera, and NCPA Beijing.

Miguel has been solo viola of Ensemble Resonanz, the Portuguese Chamber Orchestra and the European Union Youth Orchestra, and other ensembles, at the same time a frequent guest with the Budapest Festival Orchestra.

As an avid chamber musician, he has performed at festivals such as Krzyżowa-Music and IMS Open Chamber Music. He is also a founding member of Stravinstrio, which won first prize in Portugal's national radio competition, among other awards. Stravinstrio has premiered works composed for the trio, broadcast on radio and television.

Miguel studied with Tabea Zimmermann at the Hochschule für Musik Hanns Eisler Berlin and at the National Conservatory in Portugal with Anne Victorino D'Almeida and António Pereira. He also took part in masterclasses with Lawrence Power, Ettore Causa, Lars Anders Tomter, and others. He is currently based in Berlin.

miguelerlich.com

Kinga Wojdalska

jest pierwszą polską laureatką prestiżowego Primrose International Viola Competition w Stanach Zjednoczonych. Oprócz zdobycia cenionej drugiej nagrody, została również nagrodzona za brawurowe wykonanie własnej transkrypcji *Kaprysu polskiego* Grażyny Bacewicz.

Wojdalska jest altowiolistką występującą zarówno jako solistka, jak i kameralistka. W 2022 roku dokonała europejskiej premiery *Koncertu altówkowego* Johna Williamsa z Dohnányi Budafok Orchestra. Współpracowała również ze znanymi artystami, m.in. z Gidonem Kremerem, Viktorią Mullovą i Stevenem Isserlisem.

Kinga jest dumną warszawianką. Swoją edukację szkolną ukończyła w Polsce, uzyskując dyplom Szkoły Muzycznej im. Zenona Brzewskiego w Warszawie, gdzie uczyła się pod kierunkiem Stefana Kamasy. Kontynuowała edukację za granicą, uzyskując tytuł licencjata w Royal College of Music w Londynie w klasie Nathana Braude i tytuł magistra w Zürcher Hochschule der Künste, gdzie studiowała u Lawrence'a Powera.

Kinga jest hojnie wspierana przez firmę muzyczną Thomastik-Infeld i gra na współczesnej altówce wykonanej przez lutnika Jerzego Maślankę.

Kinga Wojdalska is the first Polish prize winner in the prestigious, Primrose International Viola Competition in the United States. In addition to winning the esteemed second prize, she was also awarded for her brilliant performance of her own transcription of Grażyna Bacewicz's *Polish Capriccio*.

Wojdalska is a violist, performing as both a soloist and a chamber musician. She has given several national and European premieres, including John Williams' *Viola Concerto* in 2022 with the Dohnányi Budafok Orchestra. She also collaborated with renowned musicians, including Gidon Kremer, Viktoria Mullova, and Steven Isserlis.

Kinga is a proud Varsovian. She completed her school education in Poland in the Zenon Brzewski Music School, where she studied with Stefan Kamasa. Later she obtained her bachelor's degree from the Royal College of Music in London in the class of Nathan Braude, and her master's degree from the Zürcher Hochschule der Künste, where she studied with Lawrence Power.

Kinga is generously supported by Thomastik-Infeld strings, and plays a contemporary viola made by luthier Jerzy Maślanka.

kingawojdalska.com

Alexey Stadler

Określany przez krytykę mianem artysty o „słodkim jak miód i wręcz namacalnym brzmieniu” („The Times”), Alexey Stadler należy do czołowych wiolonczelistów swojego pokolenia. Zwycięzca Tonal Grand Prix, zwrócił na siebie uwagę międzynarodowej publiczności spektakularnym debiutem na BBC Proms, wykonując I Koncert wiolonczelowy Szostakowicza pod batutą Vasilya Petrenki. Od tego czasu występował z czołowymi orkiestrami, w tym Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, San Francisco Symphony oraz Tokyo Metropolitan Symphony, współpracując z tak wybitnymi dyrygentami jak Vladimir Ashkenazy czy Tugan Sokhiev. W sezonie 2024/25 artysta występuje m.in. z Deutsche Kammerphilharmonie Bremen oraz Staatskapelle Weimar. Jako zapalony kameralista regularnie współpracuje z Janine Jansen, Igorem Levitem oraz kwartetem Quatour Ébène, a także bierze udział w prestiżowych festiwalach, m.in. w Gstaad, Szlezwiku-Holsztynie oraz Krzyżowa-Music, gdzie pełni funkcję kuratora sympozjum i doradcy artystycznego. Stadler koncertował również z BBC National Orchestra of Wales, Münchner Symphoniker oraz Orkiestrą Teatru Maryjskiego, współpracując z dyrygentami tej miary co Valery Gergiev i Marek Janowski. Urodzony w rodzinie muzycznej, studiował w Petersburgu i Weimarze, a obecnie jest profesorem wiolonczeli w Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu. Alexey Stadler gra na instrumencie Davida Tecchlera z 1715 roku.

Hailed for his “tactile, honeyed tone” (*The Times*), Alexey Stadler is among the finest cellists of his generation. Winner of the Tonal Grand Prix, he made a sensational BBC Proms début performing Shostakovich’s Cello Concerto No. 1 under Vasily Petrenko. He has since performed with prime orchestras, including Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, San Francisco Symphony, and Tokyo Metropolitan Symphony, under conductors such as Vladimir Ashkenazy and Tugan Sokhiev. The 2024/25 season features engagements with Deutsche Kammerphilharmonie Bremen and Staatskapelle Weimar. A dedicated chamber musician, Stadler works with artists such as Janine Jansen, Igor Levit, and the Ebène Quartet, and appears at major festivals, notably Gstaad, Schleswig-Holstein, and Krzyżowa-Music, where he serves as symposium curator and artistic advisor. Stadler has performed with the BBC National Orchestra of Wales, Münchner Symphoniker, and Mariinsky Orchestra, working with numerous conductors including Valery Gergiev and Marek Janowski. Born into a musical family, he studied in St Petersburg and Weimar, and is now Professor of Cello at the Hochschule für Musik und Theater Hamburg. Alexey Stadler plays a 1715 David Tecchler cello.

alexeystadler.com

Zuzanna Sosnowska

prowadzi aktywną działalność jako solistka, kameralistka oraz pedagogka. Jest zwyciężczynią (I nagroda ex aequo) X Międzynarodowego Konkursu Wiolonczelowego im. W. Lutosławskiego w Warszawie oraz laureatką ponad 20 nagród na międzynarodowych konkursach. Występuje w duecie Sosnowska-Garcías Duo oraz jako członkini Tansman Trio, które za swój debiutancki album *Tansman Trio plays Tansman* otrzymało Diapason d'Or 2024.

Jej koncerty były transmitowane na antenie Polskiego Radia, Norddeutscher Rundfunk, Radio Nacional de España, Idagio oraz Allegro HD Television.

Studiowała w Hochschule für Musik Franz Liszt w Weimarze w klasie prof. Wolfganga Emanuela Schmidta, w Escuela Superior de Música Reina Sofía w Madrycie pod kierunkiem prof. Jensa Petera Maintza i Fernando Ariasa, a także w Musikhochschule w Lubece, gdzie kształciła się pod okiem prof. Troelsa Svane'a. Otrzymała nagrodę specjalną Królowej Hiszpanii oraz była stypendystką Fundacji Yehudi Menuhina, programu Villa Musica oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

Łączy działalność koncertową z pracą pedagogiczną – jest wykładowczynią Hochschule für Musik und Tanz w Kolonii oraz profesor gościnną w Conservatorio Superior de Música de las Islas Baleares w Palma de Mallorca.

Zuzanna Sosnowska is an active soloist, chamber musician and teacher. She was awarded First Prize (shared) at the 10th Witold Lutosławski International Cello Competition in Warsaw and has won over 20 prizes at international competitions. She performs in the Sosnowska-Garcías Duo and is a member of the Tansman Trio, awarded Diapason d'Or 2024 for their début CD *Tansman Trio plays Tansman*. Her concerts have been broadcast on Polish Radio, Norddeutscher Rundfunk, Radio Nacional de España, Idagio, and Allegro HD Television.

Zuzanna graduated from the Hochschule für Musik Franz Liszt Weimar in the class of Professor Wolfgang Emanuel Schmidt and from the Escuela Superior de Música Reina Sofía in Madrid in the class of Professor Jens Peter Maintz and Fernando Arias, and also from the Musikhochschule Lübeck, where she studied with Professor Troels Svane. She was awarded a prize by the Queen of Spain and has received scholarships from the Yehudi Menuhin Foundation, the Villa Musica Programme, and the Polish Minister of Culture and National Heritage. She combines performing with teaching, working as a lecturer at the Hochschule für Musik und Tanz Köln in Germany and as a guest professor at the Conservatorio Superior de Música de las Islas Baleares in Palma de Mallorca.

zuzanna-sosnowska.com

Mieczysław Weinberg

Trio smyczkowe op. 48

Jedyne trio smyczkowe Mieczysława Weinberga – twórcy siedemnastu kwartetów smyczkowych – powstało w czasie dwóch letnich tygodni 1950 roku (od 17 czerwca do 3 lipca). W życiu kompozytora działającego w Moskwie przełom lat 40. i 50. był okresem bardzo trudnym, naznaczonym obawą o losy swoje i rodziny. W 1948 roku Weinberga pomówiono o formalizm, a niebawem – na fali prześladowań Żydów – zaczęto szykanować jako „kosmopolitę”. Ponieważ ustały zamówienia na nowe utwory z Ministerstwa Kultury, kompozytor utrzymywał się z pisania muzyki użytkowej dla filmu i cyrku. Utwory z głównego nurtu twórczości musiały czekać na lepsze czasy i zostały wykonane wiele lat po powstaniu. *Trio* op. 48 na skrzypce, altówkę i wiolonczelę pozostawało „w ukryciu” wyjątkowo długo. Odnalezione dopiero po śmierci Weinberga, na estradach koncertowych zagościło na dobre od roku 2007, kiedy partytura ukazała się drukiem.

Utwór składa się z trzech części przechodzących *attacca*. Część pierwszą *Allegro con moto*, zbudowaną na temacie kolorowanym intonacjami muzyki ludowej, kończy taneczna coda z akcentami groteski. Śpiewna część druga *Andante* to fuga, przechodząca niepostrzeżenie w liryczną medytację. Jej temat, jako jedyny w utworze, nie zdradza wpływu muzyki ludowej. Część trzecią *Moderato assai* przenika uporczywe rytmiczne ostinato, na tle którego rozwija się melodia, przywodząca na myśl muzykę klezmerską.

W odniesieniu do utworów takich, jak *Trio* op. 48 nieodparcie nasuwa się pytanie o związki dzieła z rzeczywistością zewnętrzną. Poszukując śladów, jakie w kompozycji Weinberga mogły odcisnąć trudne czasy jej powstania, warto wziąć pod uwagę nieco sarkastyczny wydźwięk zakończenia części pierwszej, zabarwioną smutkiem powagą części drugiej czy obecność motywów żydowskich w części trzeciej. Podsyte znaczeniami wydają się drapieżne kulminacje części skrajnych, a szczególnej wymowy nabiera gest kończący każdą z trzech części, w którym osamotnione skrzypce wspinają się w wysoki rejestr, jakby próbując „wydostać się” i przenieść w inną rzeczywistość.

Ewa Wójtowicz

Arnold Schönberg

Verklärte Nacht (Rozświetlona noc) op. 4

Zanim Arnold Schönberg dokonał jednego z największych przewrotów estetycznych w dziejach muzyki, tworząc podwaliny systemu dodekafonicznego, dokonał szeregu nowatorskich posunięć na mniejszą skalę.

Jednym z nich było wprowadzenie na teren muzyki kameralnej idei programowości. Emblematem takiego myślenia stał się ukończony 1 grudnia 1899 roku sekstet smyczkowy *Verklärte Nacht (Rozświetlona noc)*, oparty na poemacie modnego w modernizmie niemieckiego literata Richarda Dehmela. Kompozytor zaczerpnął tekst z tomu *Kobieta i świat*, tego samego, z którego inspirację czerpała u nas plejada twórców młodopolskich na czele z Szymanowskim, Fitelbergiem i Melcerem.

Wiersz Dehmela ukazuje kobietę i mężczyznę idących ciemną nocą przez „nagi, zimny las”. Kobieta czyni straszliwe wyznanie, że zaszła w ciążę z innym. Obezwładnia ją poczucie życiowej porażki i nieodwracalności tragicznego położenia. Ale staje się rzecz zaskakująca: mężczyzna wybacza swojej partnerce i wyraża przekonanie, że jej dziecko stanie się także jego własnym. Dotychczasowa sceneria przechodzi mistyczną transfigurację – bohaterowie przemierzają teraz las w samym środku przyjaznej, jasnej nocy.

Kompozycja Schönberga ściśle przylega do wiersza Dehmela. Tak jak tekst poetycki z pięciu zwrotek, tak sekstet składa się z pięciu przechodzących *attacca* części, z których najważniejsze są dwie parzyste, opisujące bezpośrednie wypowiedzi protagonistów. Te wyrażone przez poetę w pierwszej osobie „przemowy” (w odróżnieniu od narracji 3-osobowej pozostałych fragmentów tekstu) Schönberg ujął w nadzwyczaj złożoną strukturę wielotematyczną (część II składa się z ośmiu motywów, a IV z pięciu). Wprowadzeniem do sekstetu jest rodzaj preludium, części główne łączy interludium, a całość domyka postludium.

Verklärte Nacht, utrzymana w stylu późnoromantycznej tonalności rozszerzonej – obok *Śmierci i wyzwolenia* R. Straussa, *VII Symfonii* Mahlera czy *III Symfonii „Pieśń o nocy”* Szymanowskiego – tworzy jeden z najważniejszych „tekstów” modernistycznej epoki, rozgrywanych według tego samego czarno-białego „scenariusza”. Dokonuje się więc u Schönberga rozjaśnienie ciemnego d-moll, panującego od preludium, w promieniującym D-dur w postludium.

Stylistycznie muzyka *Rozświeczonej nocy* wyrasta z partytury *Tristana i Izoldy*. Ale nie jest to wyłączny efekt wpływu muzyki Wagnera, ale także podobieństwa fabularnego: w obu przypadkach mamy bowiem do czynienia z historią miłosnego trójkąta, układem, który będzie Schönbergowi – autorowi autobiograficznego *I Kwartetu smyczkowego* (oddającego jego osobisty dramat zdradzonego męża), ale także symfonicznego *Peleasa i Melizandy* czy „operowej” *Szczęśliwej ręki* – przez wiele kolejnych lat bardzo bliski.

Verklärte Nacht, początkowo źle przyjęta, z czasem zaczęła robić prawdziwą furorę, tak że dziś jest paradoksalnie najczęściej wykonywanym dziełem luminarza muzycznej awangardy sprzed stulecia. Wzrastające powodzenie sekstetu sprawiło, że

Schönberg postanowił w 1917 roku dokonać jego transkrypcji na orkiestrę smyczkową. W latach zaś 1931–32, wybitny pianista i pierwszy wykonawca wielu fortepianowych dzieł autora *Pierrot lunaire*, Eduard Steuermann (1892–1962), na prośbę pianistki Alice Moller (1871–1962) sporządził także autoryzowaną potem przez kompozytora wersję *Rozświetlonej nocy* na trio fortepianowe. Transkrypcja ta, wydana po raz pierwszy w 1979 roku, właściwie dopiero w naszych czasach zaczęła przebojem zdobywać sobie prawo obywatelstwa w salach koncertowych świata.

Marcin Gmys

Felix Mendelssohn-Bartholdy *Oktet smyczkowy Es-dur op. 20*

Pomiędzy 1821 a 1825 rokiem Feliks Mendelssohn pisze trzy kwartety fortepianowe, którymi niejako oficjalnie wkracza w świat wielkiej sztuki. Wszak to jego opus pierwsze, drugie i trzecie, kwartety są zaś dedykowane kolejno: księciu Antoniemu Radziwiłłowi – namiestnikowi Wielkiego Księstwa Poznańskiego (nieraz bywał gościem Mendelssohnów w Berlinie), Carlowi Zelterowi – dyrektorowi berlińskiej Singakademie, a jednocześnie nauczycielowi Mendelssohna, wreszcie samemu Johannowi Wolfgangowi Goethemu. Dziś utwory te zaliczane są do „dziecięcego” okresu twórczości kompozytora – wraz z m.in. dwunastoma *sinfoniami* na smyczki i „prawdziwą” *I Symfonią c-moll* op. 11. Trzeci z kwartetów, ten dla Goethego, Mendelssohn przedstawił w 1825 roku w paryskim Konserwatorium jego dyrektorowi Luigiemu Cherubiniemu – i to ponoć jego sąd miał się okazać decydujący co do wyboru przyszłej drogi Feliksa: „Chłopiec jest niezwykle utalentowany, będzie sobie dobrze radził, już sobie dobrze radzi”. Po powrocie z Paryża zasiadł więc Feliks do komponowania kolejnego dzieła, tym razem na oktet smyczkowy – nie na dwuchórowe „złożenie” dwóch kwartetów (jak Louis Spohr), lecz na prawdziwie „symfonicznie” brzmiący zespół czworga skrzypiec, dwóch altówek i dwóch wiolonczel. I właśnie tym utworem – wraz z powstałą ledwie rok później uwerturą *Sen nocy letniej* op. 21 – wkroczy w kolejny okres twórczości,znaczony m.in. stworzeniem stylu *Elfenromantik*. Zauważmy: w tym samym 1825 roku, gdy Mendelssohn w swoim *Oktecie* ukazuje zupełnie nowe światy brzmieniowe, Beethoven tworzy jeden z największych swoich późnych kwartetów smyczkowych – sześcioczęściowy *Kwartet B-dur* op. 130, pierwotnie zakończony *Wielką fugą*. To był rzeczywiście styk dwóch epok.

Najslynniejszą, legendarną wręcz częścią *Oktetu* stało się ulotne *Scherzo*. *Allegro leggierissimo* – trzecia część, zainspirowana końcowym fragmentem *Snu nocy Walpurgi* z I aktu *Fausta* Goethego: *Zwały chmur i mgły wśród drzew / Rzedną już pomału / Podmuch w trzcinach, w liściach wiew / Wszystko się rozwiało*. Goethe wpisuje tu w rękopisie: *pianissimo* – i na ostatku w *Scherzu* Mendelssohna... wszystko się rozwiewa (niemal cała muzyka *Scherza* przebiega oczywiście w *pianissimo*). Mendelssohn wiedział, że stworzył arcydzieło, gdy więc później dyrygował swoją *I Symfonią c-moll*, zwykle wprowadzał do niej w miejsce pierwotnego menueta właśnie *Scherzo* z *Oktetu*, nieco tylko rozszerzone i z dodaniem instrumentów dętych.

Ale *Oktet* Mendelssohna to przecież nie tylko *Scherzo*, to także genialne pierwsze *Allegro moderato, ma con fuoco* – z śmiało pnącym się ku górze po trójdźwiękach głównym tematem (i drugim skromniejszym, „po diatonice”), to także szlachetne w wyrazie intermezzo *Andante*, to wreszcie mistrzowskie pod względem kontrapunktycznym *Finale. Presto*, z wstępnym *fugato*, gdzie dalej powracają tematy poprzednich części, zaś nowym – oczywiście bogato imitowanym – jest ten z *Hallelujah!* Haendla: *And he shall reign forever and ever*.

Mendelssohn ukończył *Oktet* 15 października 1825 roku i wręczył jako prezent urodzinowy swojemu przyjacielowi, nauczycielowi gry na skrzypcach Eduardowi Rietzowi. Prawdopodobnie wkrótce utwór został też zagrany „prywatnie” w domu Mendelssohnów, lecz na pierwsze publiczne wykonanie – w lipskim Gewandhausie – trzeba było poczekać do 30 stycznia 1832 roku, a kompozytor zagrał wówczas skromnie partię drugiej altówki.

Stanisław Kosz

Noty biograficzne wykonawców na podstawie dostarczonych materiałów.

Fotograficy: Marco Borggreve, Ettore Causa, Gerard de Geer, Flor Godoy, Andrej Grilc, Zebu Kluth, Tim Koelln, Maria Turowska, Archiwum Stowarzyszenia im. LvB.

© 2025, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena

Stowarzyszenie
im. Ludwiga
van Beethovena

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca

projekt współfinansujący
miasto stołeczne
Warszawa

PARTNER GŁÓWNY

MECENAS

PARTNER

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

INSTYTUT
ADAMA
MICKIEWICZA

Filharmonia
Narodowa

UNIwersYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

BIBLIOTEKA
JAGIELLOŃSKA

80
LAT

Ambasada
Austrii
Warszawa

British Embassy
Warsaw

Ambasada
Republiki Federalnej Niemiec
Warszawa

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Australian Embassy
Poland

KLONNI

Deutsche Bank

HEXELINE

FERRERO

VITKAC
VITKAC.COM

RESTAURACJA
DYSPENSA
1995

elixir
RESTAURANT BY DON WÓDNI

wyborcza.pl

POLITYKA

VIVA!

ELLE

JCDecaux

iposter

BEETHOVEN
MAGAZINE